

Komuniké ze setkání zástupců zemědělských komor Visegrádské skupiny 3. a 4. července 2025 v Mělníku

4.7.2025 - | Akademie věd České republiky

Během zasedání se diskutovalo o následujících tématech:

1. Víceletý finanční rámec a Společná zemědělská politika (SZP)
2. Omnibus o nefinančním reportingu pro zemědělce
3. Současná situace v zemědělství v zemích V4
4. Ochrana tradičních názvů potravin živočišného původu
5. Obchodní vztahy EU se třetími zeměmi
6. Navrhovaná opatření pro hospodaření s vodními zdroji v zemědělství ke zmírnění negativních dopadů změny klimatu v rámci Visegrádské spolupráce (V4)

1. Víceletý finanční rámec a Společná zemědělská politika (SZP)

V době, kdy Evropská unie připravuje klíčová rozhodnutí o podobě Víceletého finančního rámce po roce 2027 a budoucnosti Společné zemědělské politiky (SZP), my, jako zástupci zemědělských komor zemí V4, upozorňujeme na zásadní otázky, které ovlivňují stabilitu a budoucnost evropského zemědělství a produkce potravin.

VYZÝVÁME k zachování silného a nezávislého rozpočtu pro SZP, spravedlivého a udržitelného nastavení politik a k ochraně konkurenceschopnosti evropských zemědělců a producentů potravin. Považujeme za nezbytné zachovat jednotu a integritu SZP v rámci budoucího rozpočtu.

ODMÍTÁME sloučení zemědělských a kohezních fondů do tzv. „superfondu“, což by oslabilo společný charakter zemědělské politiky EU. Podmínění vyplacení finančních prostředků strukturálními reformami by navíc mohlo vést k nejistotě a nerovnému zacházení mezi členskými státy.

Proto TRVÁME na 30% navýšení rozpočtu SZP, s přihlédnutím nejen k celkové kumulativní inflaci za posledních pět let, ale také k současným a budoucím cílům EU v oblastech, jako je potravinová bezpečnost, cenová dostupnost potravin, strategická suverenity EU, životaschopnost venkovských oblastí a ekologická transformace.

VĚŘÍME, že budoucí SZP musí být spravedlivá a stabilní pro všechny zemědělce a producenty potravin bez ohledu na velikost jejich podniku nebo jejich zeměpisnou polohu. Přímé platby by měly podporovat všechny profesionální zemědělce. Souhlasíme s vyšší podporou pro menší a mladé zemědělce, ale tradiční formy hospodaření nesmí být vyloučeny ani výrazně omezeny.

Proto ODMÍTÁME diskriminační opatření, jako je výrazné snižování příjmů, povinné zastropování nebo přerozdělování, která by oslabila větší farmy, které jsou klíčové pro potravinovou suverenitu a venkovské oblasti.

Odmítáme rostoucí legislativní zátěž, která často zvyšuje náklady bez skutečného přínosu pro životní prostředí nebo zemědělce. Legislativa, jako je nařízení o odlesňování, taxonomie, CSRD, CSDDD, ETS, CBAM, sdílené úsilí (Effort Sharing), sociální podmíněnost SZP a balíček opatření na ochranu zvířat, má nepřiměřený dopad na zemědělce a producenty potravin a měla by být buď stažena, nebo by zemědělci z ní měli být výslovně osvobozeni s ohledem na jejich stávající povinnosti v rámci SZP.

Vítáme úsilí Evropské komise, která představila tzv. „zemědělský omnibus“, jehož cílem je zjednodušit Společnou zemědělskou politiku (SZP) s důrazem na snížení administrativní zátěže zemědělců, vyjasnění pravidel a zvýšení flexibility členských států při jejich provádění. Rádi bychom však poukázali na zaměření na komplexní zjednodušení pravidel SZP (např. podmíněnost, GAEC 5).

2. Omnibus o nefinančním reportingu pro zemědělce

Dne 26. února 2025 Komise předložila návrh zaměřený na zjednodušení pravidel pro udržitelnost podniků, konkrétně odložením uplatňování směrnice o reportingu udržitelnosti podniků (CSRD), směrnice o náležitě péči v oblasti udržitelnosti podniků (CSDDD) a některých prvků nařízení EU o taxonomii o jeden rok. Kromě odložení Komise navrhla revizi podstaty těchto povinností.

VYZÝVÁME ke zrušení stávajícího regulačního rámce z důvodu jeho nepřiměřeného administrativního dopadu na zemědělský a potravinářský sektor. Zemědělci, zpracovatelé potravin a výrobci již podléhají rozsáhlým povinnostem v oblasti reportingu podle stávajících právních předpisů EU. Přidávání dalších vrstev podávání zpráv o udržitelnosti vede spíše k duplicitě než k přidané hodnotě, což zvyšuje zátěž jak pro prvovýrobce, tak pro provozovatele v následných fázích.

Spíše než komplikovat regulační prostředí by EU měla upřednostňovat interoperabilitu a digitální přístupnost stávajících datových systémů. Soudržnější a nákladově efektivnější řešení by vycházelo ze současných struktur podávání zpráv, místo aby zavádělo překrývající se požadavky.

Společná zemědělská politika (SZP) navíc již slouží jako komplexní nástroj zelené politiky, který integruje cíle v oblasti životního prostředí, klimatu a udržitelnosti přímo do zemědělských operací. Zavedení paralelních nebo protichůdných povinností – jako jsou dodatečné požadavky na podávání zpráv o udržitelnosti a náležitou péči – podkopává soudržnost politik a vytváří zbytečnou administrativní složitost, aniž by přinášelo jasné výhody.

Proto VYZÝVÁME k úplnému zrušení stávajících pravidel udržitelnosti a náležitě péče a k jejich nahrazení zjednodušeným a konzistentním přístupem, který je v souladu se stávajícím rámcem pro dodržování předpisů v zemědělském a potravinářském odvětví.

Pokud odmítnutí stávajících pravidel udržitelnosti a náležitě péče a jejich nahrazení není možné, ŽÁDÁME o výjimku pro zemědělce jako záložní možnost.

3. Aktuální situace v zemědělství zemí V4

Na setkání zemědělských komor zemí Visegrádské skupiny (V4) byla podrobně projednána situace týkající se největšího ohniska slintavky a kulhavky v Evropské unii od začátku tohoto století. Současně bylo konstatováno, že dlouhodobé dopady změny klimatu, zejména sucho a extrémní povětrnostní jevy, i nadále představují významnou hrozbu pro zemědělskou produkci.

V této souvislosti byly za nezbytné označeny další investice do zemědělské infrastruktury, zejména do zavlažovacích systémů a skladovacích kapacit. Současně byla vznesena žádost o zvýšení úrovně finanční podpory ze strany Evropské unie s důrazem na to, aby tyto finanční prostředky pocházely z rozpočtových zdrojů mimo Společnou zemědělskou politiku (SZP).

4. Ochrana tradičních názvů potravin živočišného původu

VYZÝVÁME Komisi, aby znovu otevřela otázku označení masa, vajec, medu, ryb a výrobků z nich vyrobených s cílem chránit živočišné produkty, zajistit skutečnou transparentnost pro spotřebitele a podpořit kvalitu živočišných produktů EU, mimo jiné zdůrazněním uznávaných označení a krátkých dodavatelských řetězců. To je také odůvodněno skutečností, že se rostlinné produkty výrazně liší od potravin živočišného původu, zejména pokud jde o složení a nutriční hodnotu.

DOMNÍVÁME SE, že je nezbytné, aby potraviny, které napodobují, imitují nebo nahrazují potraviny živočišného původu, neuváděly spotřebitele v omyl ohledně jejich skutečné povahy prostřednictvím svého označování.

VYZÝVÁME Evropskou komisi, aby předložila legislativní návrh na ochranu názvů potravinářských produktů živočišného původu a poskytla jim podobnou dlouhodobou ochranu, jakou požívá mléko a mléčné výrobky. Tím by se zajistila ochrana masa, vajec, medu, ryb a vybraných produktů z nich vyrobených, ochránily by se spotřebitelé před zavádějícími informacemi a zabránilo by se fragmentaci legislativy v EU v důsledku přijímání různých opatření v jednotlivých členských státech.

5. Obchodní vztahy EU se třetími zeměmi

My, zástupci zemědělských komor zemí Visegrádské skupiny (V4), VYJADŘUJEME vážné obavy ohledně zachování konkurenceschopnosti zemědělců v našich členských státech vzhledem k současnému návrhu Evropské komise o budoucím rámci pro obchodní vztahy s Ukrajinou.

VYZÝVÁME členské státy, aby neratifikovaly návrh Komise a znovu projednaly dohodu s cílem zajistit lepší ochranu evropských zemědělců a spotřebitelů. Produkční standardy a náklady na Ukrajině se značně liší od standardů, které musí evropští zemědělci dodržovat, což vytváří narušení na našich trzích a potenciální rizika pro spotřebitele. Příklad cen cukru ukazuje, že i malé množství dovozu ve srovnání s celkovou evropskou produkcí může dramaticky snížit ceny placené evropským zemědělcům. Proto vyzýváme k obnovení kvót platných před rokem 2022 a k zavedení mechanismu stabilizace trhu na úrovni členských států, který by se automaticky spustil, pokud by zemědělský dovoz v rámci systému kvót začal významně ovlivňovat situaci na trhu v jednom nebo více členských státech EU.

V souvislosti s obchodní dohodou, která je v současné době projednávána mezi Evropskou unií a zeměmi Mercosur, my, jako zástupci zemědělských komor, ZDŮRAZŇUJEME, že nedostatečný dohled nad výrobními procesy v zemích tohoto regionu představuje vážné riziko pro bezpečnost potravin v EU.

Také upozorňujeme, že dovoz zemědělských produktů, které nespĺňují environmentální a kvalitativní normy EU a zároveň využívají nižších nákladů na energii a práci, může narušit rovnováhu evropského vnitřního trhu a ohrozit konkurenceschopnost domácí produkce.

Vzhledem k tomu, že 12. června 2025 na zasedání ministrů spravedlnosti a vnitra v Lucemburku Rada Evropské unie přijala nařízení, kterým se zavádějí nová cla na zemědělské produkty a hnojiva z Ruska a Běloruska, na které se dříve nevztahovaly zvýšené sazby, VYZÝVÁME k pečlivému sledování dopadu tohoto opatření a pravidelnému sledování jeho vlivu na zemědělce působící na evropském trhu.

6. Navrhovaná opatření pro hospodaření s vodními zdroji v zemědělství ke zmírnění negativních dopadů změny klimatu v rámci Visegrádské spolupráce (V4)

Dne 4. června 2025 představila Evropská komise Strategii pro vodohospodářskou odolnost s cílem zajistit dostupnost vody, zlepšit kvalitu vody a posílit udržitelné hospodaření s vodními zdroji. Zemědělství bylo označeno za klíčové odvětví, ale Komise nepřijala konkrétní finanční podporu pro zemědělce kvůli nejistotám ohledně rozpočtu EU.

Strategie navazuje na stávající nástroje SZP, podporuje digitální technologie, zelené přístupy, vytvoření Evropské vodní akademie a 20 pilotních projektů pro zadržování vody. Financování má poskytnout EIB (15 miliard EUR).

Zemědělské organizace (Farm Europe, CEJA, IFOAM) strategii kritizovaly jako nedostatečnou, postrádající cílenou podporu zemědělců, investice do infrastruktury a konkrétní opatření proti

znečištění.

ŽÁDÁME o vypracování akčního plánu pro vodní hospodářství, který by byl kompatibilní s klimatem a zaměřený na zemědělce, do roku 2027 a o zajištění financování EU na realizaci těchto plánů. Zachováním vody v krajině může střední a východní Evropa stabilizovat vodní cyklus a zajistit vodní bezpečnost. To vyžaduje obnovu a další rozvoj jak „bodových“ vodních nádrží, tak „lineárních“ vodohospodářských systémů (kanálů), z nichž jen zlomek se využívá k zavlažování, ale je schopen zadržet vodu v krajině; zlepšení odolnosti regionu vůči změně klimatu; snížení rizik, škod a ztrát způsobených změnou klimatu; vyrovnaní nerovnováhy mezi nedostatkem a nadbytkem vody; vytvoření ochranných zón se zelenou/modrou infrastrukturou; a mnoho dalšího.

Účastníci setkání se dohodli, že další společné setkání zemědělských komor zemí Visegrádské skupiny se bude konat v Maďarsku ve dnech 18. a 19. září 2025.

Komuniké bylo vyhotoveno v 6 kopiích, po jedné pro každou delegaci, přičemž jedna kopie bude zaslána COPA-COGECA a jedna Evropské komisi.

Jan Doležal, prezident AK ČR

Andrej Gajdoš, prezident SPPK

Robert Nowak, viceprezident KRIR

Tibor Cseh, viceprezident NAK

<http://www.akcr.cz/txt/komunike-ze-setkani-zastupcu-zemedelskych-komor-visegradske-skupiny-3-a-4-cervence-2025-v-melniku>